

In memoriam prof. dr. L. Coppes

1921-2008

Op kerstavond 2008 overleed prof. dr. Leo Coppes, emeritus-hoogleraar Parodontologie aan de Universiteit van Amsterdam. Coppes speelde een belangrijke rol bij de totstandkoming van de opleiding tot tandarts in Amsterdam en was grondlegger van de afdeling Parodontologie aldaar. In de jaren tachtig van de vorige eeuw vervulde hij als decaan de taak om de tandheelkundeopleidingen aan de Vrije Universiteit en de Universiteit van Amsterdam dicht bij elkaar te brengen en daarmee stond hij aan de wieg van het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA). In zijn jonge jaren heeft Coppes vele bijdragen geschreven voor het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde en maakte hij van 1966 tot 1989 deel uit van het Algemeen Bestuur van de Stichting Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde.

In 1967 werd Coppes benoemd tot lector aan de Universiteit van Amsterdam met als leeropdracht de parodontologie, een in die tijd nog relatief jong wetenschapsgebied binnen de tandheelkunde in Nederland. In zijn denken en handelen werd hij in belangrijke mate beïnvloed door het werk van vooraanstaande parodontologen als Jens Waerhaug, Harald Löe, en John Prichard. Het in 1966 verschenen verslag van de 'World Workshop in Periodontics' was de bron waaruit hij putte voor zijn onorthodoxe colleges. Coppes verstond de kunst om met zijn beeldend taalgebruik en creatieve illustraties mensen te boeien en mee te nemen in zijn verhaal. Dat deed hij ook in zijn bijdragen aan het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde en zijn talrijke lezingen. Velen zullen zich de zweer herinneren (circa 25 cm²) die hij construeerde op de bovenarm van een van zijn dochters, dienend als metafoor voor wat er aan ontsteking bij de gemiddelde parodontitispatiënt in de mond vaststelbaar is.

Coppes was meer practicus dan theoreticus, maar dan wel een praktijkmens aan wie de wetenschap niet voorbij ging. 'Evidence-based' denken en handelen was bij hem al vroeg op natuurlijke wijze verbonden met de zorg voor zijn patiënten. Vanuit zijn praktijk te Amsterdam pionierde hij samen met zijn collega's op het gebied van de parodontologie. Veel van wat hij heeft geschreven getuigt van zijn passie om zijn gedachtegoed breed in de tandheelkundige professie ter discussie te stellen en zo tot een betere tandheelkundige zorg te komen.

Hij was sociaal bewogen en had een heldere visie op de toekomstige ontwikkeling van de praktische tandheelkun-

de. Hij ging al snel op zoek naar een manier om de tandheelkundige zorg beter bereikbaar te maken voor alle lagen van de bevolking, zonder aan kwaliteit in te boeten. In dit tijdschrift (1980) schreef hij daar zelf het volgende over: "Men kan in de tandheelkunde voor een betere opleiding zorgen door meer te delegeren. (...) Naast het assisteren, de tandtechniek, de mondhygiëne – en wellicht de volledige prothese – ook het boren, slijpen en vullen. Dit alles in een samenwerkingsverband zoals waarmee geëxperimenteerd wordt in het Tandheelkundig Gezondheidsproject (TGP) in de Amsterdamse Jordaan. De tandarts verricht daar uitsluitend de niet, of nog niet te delegeren taken..." Zijn idee was op deze wijze verantwoorde, maar betaalbare tandheelkunde van goed niveau te laten leveren door een goed op elkaar afgestemd team van mondhygiënist en tandartsen in een efficiënt geleide praktijk.

Vaak komen revolutionaire ideeën niet verder dan een proefproject. Het Jordaanproject had echter hogere aspiraties. Het werd een project dat 30 jaar later – om precies te zijn in 2004 – zou leiden tot de uitbreiding van taken van de mondhygiënist, die daarmee mondzorgkundige werd. Een nieuw tijdperk in de tandheelkundige zorg brak aan.

Met het overlijden van Coppes heeft de tandheelkunde een visionaire, gedreven en markante persoonlijkheid verloren.

Prof. dr. L. Coppes (foto: met dank aan J.C.G. Mol).

